

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА
МАКАРОВА (м. Миколаїв)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ «Д.А. ЦЕНОВ» (м. Свіштов, БОЛГАРІЯ)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (м. Баку)**

**V Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Цифрова трансформація фінансового сектора
економіки»**

(м. Одеса, 9 - 10 квітня 2020 року)

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
INSTITUTE FOR MODERNIZATION OF THE EDUCATION CONTENT
ODESSA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY "KHARKIV POLYTECHNIC
INSTITUTE"
ADMIRAL MAKAROV NATIONAL UNIVERSITY OF SHIPBUILDING
(Mykolaiv, Ukraine)
D.A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS (Svishtov, Bulgaria)
AZERBAIJAN STATE ECONOMIC UNIVERSITY (Baku)**

**5th International scientific and practical Internet conference
“Digital Transformation of the Financial Sector of
Economy”**

(Odessa, Ukraine, 9-10 of April, 2020)

ОДЕСА-2020-ODESSA

УДК 336:004.9

Цифрова трансформація фінансового сектора економіки: зб. тез доповідей за матеріалами V Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф., 09-10 квітня 2020 р. Одеса: ОНЕУ, 2020. 348 с.

Конференція проводиться кафедрою банківської справи Одеського національного економічного університету. Видання розраховане на дослідників, викладачів і студентів економічних спеціальностей, практикуючих фінансистів, аналітиків, працівників органів державного управління.

Тези доповідей подано в авторській редакції. Усю відповідальність за достовірність і коректність змісту несуть автори. Редакційна колегія може не поділяти повністю або частково думки авторів.

Голова організаційного комітету:

Зверяков М.І., д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України, ректор ОНЕУ

Заступники голови організаційного комітету:

Ковальов А.І., д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ОНЕУ

Завадська Д.В., д.е.н., доцент кафедри банківської справи ОНЕУ

Члени організаційного комітету:

Гончаренко О.М., д.е.н., професор, декан факультету фінансів та банківської справи ОНЕУ

Жердецька Л.В., д.е.н., доцент, зав. кафедри банківської справи ОНЕУ

Керімов А.Е., д.е.н., професор кафедри «Економіка» АДЕУ

Коваленко В.В., д.е.н., професор кафедри банківської справи ОНЕУ

Кузнєцова Л.В., д.е.н., професор кафедри банківської справи ОНЕУ

Рогов Г. К., д.е.н., доцент, зав. кафедри фінансів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Захарієв А.Б., к.е.н., професор, зав. кафедри «Фінанси і кредит» ЕА «Д.А. Ценов»

Гаркуша Ю.О., к.е.н., доцент кафедри банківської справи ОНЕУ

Смокова М., к.е.н., доцент, директор Центру міжнародний відносин ЕА «Д.А. Ценов»

Решетняк О.В., к.е.н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів НТУ «Харківський політехнічний інститут», голова правління ГО «Агенція змін «Перспектива»

Ширяєва Н.В., к.т.н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Гончар К.О., аспірантка кафедри банківської справи ОНЕУ

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного економічного університету (протокол № 7 від «26» травня 2020 р.)

© ОНЕУ, 2020

© Автори тез, 2020

ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ**Антипенко Надежда, Жеко Виктория**СИСТЕМА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
БИЗНЕС-СУБЪЕКТОВ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ
БЕЛАРУСЬ12**Антипенко Надежда, Касилович Виталий**ТЕНДЕНЦИЯ РАЗВИТИЯ И СТАНОВЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ МОДЕЛИ
МЕНЕДЖМЕНТА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.....15**Батанова Тетяна**ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЧНИХ КАРТ ДЛЯ УПРАВЛІНСЬКОГО
КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....18**Бусыгин Дмитрий, Трафимович Светлана**МОНИТОРИНГ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ КАК КЛЮЧЕВОЙ ФАКТОР
УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ БИЗНЕС – СУБЪЕКТОВ РЕСПУБЛИКИ
БЕЛАРУСЬ.....21**Виногоров Георгий**ВОПРОСЫ РАЗРАБОТКИ МЕТОДИКИ АНАЛИЗА ЭФФЕКТИВНОСТИ РАБОТЫ
МАЙНИНГ-ФЕРМЫ.....24**Голенда Лидия, Лысёнок Дмитрий**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ БИОМЕТРИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....27**Гудзь Тетяна**

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ30

Даниліна Світлана, Барилець Павло

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТОВАРІВ.....33

Данилов ВадимУПРАВЛЕНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМ КАПИТАЛОМ СТРАХОВОЙ ОРГАНИЗАЦИИ КАК
ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....36**Данильченко Алексей, Харитонович Сергей**ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ БЕЛОРУССКОЙ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ В
УСЛОВИЯХ УСКОРЕННОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ.....39**Zhelev Zhelyo**

TAX CHECKS ON EXPORT OF EXCISE GOODS.....42

Kańdula Sławomira, Przybylska JoannaCYBERSECURITY IN LOCAL GOVERNMENT: ESSENCE, TASKS, OLD AND NEW
THREATS.....46**Кармызов Александр**ДИДЖИТАЛИЗАЦІЯ РИТЕЙЛА КАК ФАКТОР СТАНОВЛЕНИЯ ЦИФРОВОЙ
ЭКОНОМИКИ.....47**Князева Олена**

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ: ПЕРШІ

Гудзь Тетяна Павлівна
д.е.н., професор кафедри фінансів та банківської справи
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У тезах розглядаються теоретичні та практичні аспекти цифровізації економіки держави. Виявлено основні проблеми переходу України до цифрової економіки та перспективи її подальшого розвитку.

Ключові слова: *цифровізація, цифрова економіка, інформаційні-комп'ютерні технології, інновації, промисловість.*

Цифровізація – це суспільний процес, у витоків якого стоїть людський інтелект, втім рухається у напрямі до створення штучного інтелекту. На часі відбувається диверсифікація факторів виробництва за конкретно-історичних умов розвитку людської цивілізації. Класичними факторами виробництва є праця (цілеспрямована діяльність людей), земля (природні ресурси), капітал (засоби виробництва). У відповідності до вимог часу їх види розширюються. Основною цифрової економіки є інформаційні ресурси, на які спрямована інтелектуальна праця людини. Результатами останньої є інтелектуальний капітал, що втілюється у створенні комп'ютерних програм, веб-ресурсів та діджитал-технологій. Отже, набір факторів виробництва у цифровій економіці залишається класичним, однак їх зміст піддається якісній трансформації. У зв'язку з цим доречно навести думку І. Прігожина з приводу того, що «творчу активність та інновації людини можна розглядати як посилення законів природи» [3, с. 67]. Таким чином, формується висновок про нерозривний еволюційний зв'язок природних та штучних ресурсів, який досить точно описується словами українського вченого А. Гальчинського: «Творчість людини продовжує творчість природи» [2, с. 18]. Отже, цифрова економіка є результатом трансформації людською творчістю функціонування економічних процесів, що у системному розумінні дозволяє визначити її сутність як «сконструйовану людиною реальність».

Згадаємо важливу тезу вчення В. І. Вернадського про те, що Людина, олюднюючи природу, виступає геологічною силою формування ноосфери і стає творцем нового буття. Вчений наголошує, що майбутнє зосереджене в руках інтелектуально розвиненої людини [1, с. 482]. Це означає, що всі процеси інтелектуалізуються, й економічний розвиток будь-якого рівня не є виключенням. Так, сьогодні в епоху динамічного розвитку інформаційних та комп'ютерних технологій беззаперечним фактом є те, що успішна перспектива

підприємства залежить від рівня інтелектуалізації його діяльності. Стабільний фінансовий стан підприємства у сучасному економічному середовищі має будуватися на синтезі матеріальних досягнень науки та інтелекту як ключових ресурсів епохи постіндустріалізму, який за словами Ю. Яковця уособлює «інтегральну гуманістично-ноосферну світову цивілізацію» [5, с. 110]. Нині ідеологія споживацького суспільства є регресивною і, на думку авторитетних вчених, формує фундаментальні засади кризових потрясінь сучасності [2, с. 26]. Цифровізація економіки спрямована на урівноваженість матеріального та ідеального, при домінуванні останнього, та виявляється у гуманізації економічного життя постіндустріального суспільства, в якому на перший план виходять олюднені потреби: пізнання, комунікації, співпраця та єднання з іншими. Цифрова економіка формується «за шарденівською логікою «диференційованої єдності» «на принципах асиметричної децентралізації, різновекторності горизонтальних артикуляцій, зростаючої індивідуалізації» [2, с. 24]. Теоретичні засади цифрової економіки полягають у розробці дієздатної в інноваційному сенсі наукової концепції економічного розвитку на перспективу. «Економіка може вважатися дієздатною лише тоді, коли вона живе майбутнім» [2, с. 27]. Нині концепція розвитку цифрової економіки України має п'ять основних векторів: «цифрова» індустрія, тобто сфера інформаційних комп'ютерних технологій (ІКТ), як галузь економіки; «цифрова» інфраструктура; «цифровізація» бізнесу, промисловості; «цифрові» навички, компетенції та лідерство; «цифрова» культура. Феномен цифровізації економіки по-українськи полягає в тому, що є кому створювати ІКТ, але внутрішній попит на них майже відсутній. Український інтелект розвиває «економіку знань» де завгодно, але не в Україні. І це не вина компаній та громадян: вони роблять це там, де є реальний запит на їх інтелект та знання. Тому, «цифровізація» України – це питання розвитку внутрішнього ринку споживання продукції та послуг сфери ІКТ. Немає ринку – немає «цифровізації», немає «цифровізації» – немає ефективної та конкурентоздатної економіки. Окреслимо основні перспективні напрями цифровізації економіки України [4].

1. Створення на підприємствах «смайт-фабрик», тобто «розумних виробництв», які працюють на таких технологіях, як «хмарні» обчислення, безпроводні комунікації, дистанційне управління та обслуговування, кібербезпека, інтеграція систем управління, інтеграція та краща співпраця в ланцюжку доданої вартості, 3D-друк та інші. За рахунок оптимізації процесів управління та виробництва «смайт-фабрики» забезпечують підвищення ефективності діяльності підприємств.

2. Таргетинг з використанням спеціально розробленого програмного продукту промислових секторів з метою оцінки головних факторів їх конкурентоздатності – рівня R&D, якості людського потенціалу, технологічного рівня виробництва, експортного потенціалу, перспектив росту тощо. Це дозволить отримувати достовірну інформацію для подальшого планування та зниження ризиків як для власників, так і потенційних інвесторів.

3. Створення «промислових ІКТ-реакторів», тобто спільних компетентних груп із представників ІКТ та промисловості, орієнтованих на співпрацю та розробку нових продуктів і послуг. Такий підхід дозволить ІКТ проникнути у промисловий сектор та вплине на появу нових розробок, R&D, інновацій.

4. Створення інжинірингових кластерів – потужних розробників у промисловому інжинірингу. Їх якість та кількість може кардинально вплинути на промислові інновації, R&D, експортний маркетинг і т. д. Діяльність компаній із промислового інжинірингу направлена саме на пошук та розробку нових промислових продуктів, генерацію ідей, промисловий дизайн, створення прототипів, тощо.

5. Створення галузевих дорожніх карт «цифрової» трансформації для окремих підприємств та цілих секторів промисловості. Для багатьох підприємств така карта – це не просто план дій та ініціатив щодо «цифровізації», це – план реанімації та повернення в економічне середовище конкурентоспроможного суб'єкта господарювання.

Отже, намагатися реалізувати інерційний сценарій розвитку економіки України стандартними інструментами означає подальше її погіршення. Тому, за короткий проміжок часу українській промисловості (та економіці загалом) потрібно навчитися діяти по-новому. Використання «цифрових» інновацій стає чи не єдиним можливим джерелом конкурентоспроможності секторів промисловості, а людський капітал – основою економічного відновлення та зростання. Майбутня перевага України у світовій економіці має спиратися на створення високої доданої вартості товарів і послуг, якісне управління виробничо-збутовими ланцюжками та ефективне використання ресурсів.

Інтеграція «цифрових» технологій в економічні процеси має стати одним із пріоритетів державної економічної політики. Саме держава у цьому питанні має відігравати ключову роль – через сприяння та створення необхідних умов заохочення бізнесу до модернізації та переходу до цифрових технологій. «Цифрова» економіка – це основа стратегії майбутнього. Тому, в еру «цифрових» економік затримка із подоланням «цифрового» розриву в Україні є загрозою для її конкурентоздатності та суворим викликом для соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера. Москва: Наука, 1989. 261 с.
2. Гальчинський А. С. Принципи ноогенези в контексті вчення В. Вернадського. *Економіка України*. 2010. № 5. С. 16–29.
3. Пригожин И. Р. Конец определенности. Время, хаос и новые законы природы. Ижевск: НИИ «Регулярная и хаотическая динамика», 2000. 208 с.
4. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 30.03.2020).
5. Яковец Ю.В. Откат глобализации и трансформация мировой экономики. *Международная жизнь*. 2009. №8. С. 109–116.

Printed by ONEU, Odessa, Ukraine on acid-free paper.
Conventional printed sheets 21,75 Circulation of 100 copies
Preobrazhenska Str., 8 Odesa 26, conf.oneu@gmail.com

Наукове видання

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Секція 1. Економічні відносини в умовах цифрової трансформації.
Секція 2. Банківська система під впливом розвитку цифрової економіки.
Секція 3. Регулювання фінансових ринків в умовах діджиталізації.
Секція 4. Фінансові інститути та інструменти активізації інноваційної діяльності.

*Мовою оригіналу
(українською, англійською та російською)*

**Відповідальна за випуск,
форматування та комп'ютерна верстка**

Завадська Д. В.

Підписано до друку 26.05.2020 р. (*Протокол № 7*)
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 21,75 Тир. 100 прим.
ОНЕУ, м. Одеса, вул. Преображенська, 8

Надруковано в друкарні ТОВ «ПромАрт»
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12.
Тел. (057) 717-28-80 e-mail: promart_order@ukr.net